

Παναγιώτης Μαυροειδής

Στις **δεκαετίες 70/80**, οι χώρες του ευρωπαϊκού Νότου, έτρεχαν να μπουν τότε ΕΟΚ, εν μέσω των υποσχέσεων των ηγεσιών τους για **διασφάλιση της δημοκρατίας** και οριστική αποτροπή του ενδεχόμενου δικτατοριών.

Στη **δεκαετία του 90**, ήταν η σειρά χωρών της Ανατολικής Ευρώπης να ζητούν την είσοδό τους στην ΕΕ. Αυτή το φορά οι προσδοκίες αφορούσαν την **υπόσχεση οικονομικής ευημερίας**.

Το **1999/2000** γινόταν το «μεγάλο βήμα» της Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης και της εισαγωγής του ευρώ. Η είσοδος στη ζώνη του ευρώ παρουσιαζόταν ως η απόλυτη θωράκιση απέναντι στις **οικονομικές κρίσεις**.

Από το **2008** και το ξέσπασμα της καπιταλιστικής κρίσης και ειδικά της κρίσης στην ευρωζώνη, **όλα έχουν γυρίσει ανάποδα**.

Λαοί και χώρες συζητούν το **ενδεχόμενο της εξόδου** από την ευρωζώνη ή/και την ΕΕ ή αδιαφορούν για αυτήν.

- Το 2015 ο ελληνικός λαός σήκωσε το γάντι της πρόκλησης και ψήφισε πανηγυρικά ΟΧΙ στο δημοψήφισμα, παρά την απόλυτη σύνδεση ενός ΟΧΙ με τον κίνδυνο εξόδου από την ΕΕ, που έκανε η προπαγανδιστική μηχανή της ΕΕ. Η ταπεινωτική συνθηκολόγηση του ΣΥΡΙΖΑ στη συνέχεια, είναι άλλο ζήτημα
- Το 2016, οι Βρετανοί ψήφισαν υπέρ της εξόδου της χώρας από την ΕΕ (BREXIT). Οι μανούβρες που γίνονται από την κυβέρνηση των Συντηρητικών και της ηγεμονικής μερίδας της αστικής τάξης στη χώρα να μείνει αυτή η επιλογή κενό γράμμα, είναι άλλης τάξης θέμα.
- Το 2018 στο δημοψήφισμα στη Βόρεια Μακεδονία, ο λαός της χώρας αγνόησε το παραπλανητικό ερώτημα «θέλετε την ένταξη σε ΕΕ και ΝΑΤΟ, με αλλαγή της συνταγματικής ονομασίας μας;» και απείχε σε συντριπτικό ποσοστό. Δε θεώρησε ότι η είσοδος στην ΕΕ θα μπορούσε να υπερκεράσει την ταπείνωση με την επιβολή ονομασίας

της χώρας από άλλη ισχυρότερη γειτονική χώρα. Ο «παράδεισος» της ΕΕ έχει γίνει κακόφημος ή τέλος πάντων είναι υπό συζήτηση

Πλέον, η ίδια η ΕΕ αντί να θέτει όρους συμμόρφωσης και προϋποθέσεις για την **είσοδο** χωρών, απειλεί με θεούς και δαίμονες τους λαούς σε χώρες που ζητούν την **έξοδο**.

Τα επιχειρήματα υπέρ και κατά της εξόδου χωρών από την ΕΕ δίνουν και παίρνουν. Η αλλαγή είναι ολοφάνερη, ανεξάρτητα από την κατάληξη που κάθε φορά υπάρχει. Η ΕΕ και το καμάρι της, δηλαδή η ευρωζώνη και το ευρώ, είναι σε **σοβαρή κρίση**.

Έλεγε η Μέρκελ το 2011: «Το ευρώ είναι κάτι παραπάνω από ένα νόμισμα. Είναι η εγγύηση της ενωμένης Ευρώπης. Αν αποτύχει το ευρώ, αποτυγχάνει η Ευρώπη». Σήμερα, πράγματι συμβαίνουν και τα δύο.

Είναι στην επικαιρότητα η συζήτηση για το **BREXIT** και την τύχη που αυτό θα έχει. «Σκληρό» ή «μαλακό» BREXIT; Με συμφωνία με την ΕΕ ή χωρίς συμφωνία;

Οι **Συντηρητικοί** πηγαίνουν από ήττα σε ήττα στη Βουλή, αναζητώντας κατά βάση ένα «BREXIT χωρίς BREXIT», δηλαδή αποχώρηση με ταυτόχρονη πρόσβαση της Βρετανίας στην Ενιαία Αγορά και Τελωνειακή Ένωση.

Οι **Εργατικοί** μετεωρίζονται διαρκώς. Προσπαθούν να ισορροπήσουν μεταξύ μιας εργατικής εκλογικής βάσης που ψήφισε με φανατισμό και μαζικά υπέρ του BREXIT και της κομματικής μεσοαστικής και αστικής γραφειοκρατίας του κόμματος που αποκλείει κατηγορηματικά ένα «BREXIT χωρίς συμφωνία», ενώ βλέπει θετικά ένα νέο δημοψήφισμα με την ελπίδα να κερδίσει το στρατόπεδο της παραμονής στην ΕΕ (REMAIN).

Η **αστική τάξη** διχάζεται μεταξύ των φιλοδοξιών και αυταπατών για «ελευθερία κινήσεων» στην παγκόσμια αγορά στη βάση και της συμμαχίας με ΗΠΑ και τις σχέσεις με χώρες της πρώην Κοινοπολιτείας και του πανικού της απώλειας πρόσβασης στην Ευρωπαϊκή αγορά.

Όλα αυτά μπορούν να συνοψιστούν σε μια φράση: Πολιτική και κοινωνική κρίση που οδηγεί σε αδυναμία την ίδια την κυρίαρχη αστική τάξη να διαμορφώσει μια ενοποιητική στρατηγική για τα συμφέροντά της που ταυτόχρονα να μπορεί να την παρουσιάσει ως καθολικό «εθνικό συμφέρον». Αυτό ακριβώς προκαλεί κρίση στα κόμματά της και στις διεθνείς της συμμαχίες.

Η βαθιά αυτή κρίση έχει σαφέστατο **ταξικό υπόβαθρο**. Κυρίως καταγράφει το μίσος και την εχθρότητα της εργατικής τάξης και ιδιαίτερα των εργατογειτονιών στις

αποβιομηχανοποιημένες περιοχές της χώρας. Το «πρόβλημα» με αυτό τον κόσμο που ψήφισε μαζικά BREXIT, είναι ότι δεν περιμένει τίποτα απολύτως από το REMAIN, ενώ μάλλον περιμένει ελάχιστα και από το BREXIT. Για αυτό και δεν εκβιάζεται, ούτε τρομοκρατείται εύκολα. Δεν υπάρχει αντικείμενο εκβιασμού.

Οι «κοσμοπολίτες» remainers αντιθέτως, έχουν πολλά να χάσουν για αυτό και κάνουν θόρυβο. Μιλώντας περιφρονητικά για τον εργατόκοσμο των ερημοποιημένων εργατικών κοινοτήτων όπου πλέον αφθονούν η ανεργία ή οι uber-jobs, χρησιμοποιούν δύο κλασικές εκφράσεις: Αναφέρονται στους «left behind» (αυτούς που έχουν μείνει πίσω) ή σε “turkeys who voted for christmas” (γαλοπούλες που ψηφίζουν για την τύχη τους τα Χριστούγεννα). Το «πρόβλημα» είναι ότι, αυτοί οι χαρακτηρισμοί, λιγότερο προκαλούν το θυμό του φτωχού κόσμου που ψήφισε BREXIT και περισσότερο επιβεβαιώνει τις σκέψεις και φόβους του: Τόσο η λεγόμενη «παγκοσμιοποίηση», όσο και ειδικότερα η ΕΕ που προσφέρουν κοσμοπολίτικη λάμψη στα global centers του Λονδίνου, για αυτούς σημαίνει άθλιες κατοικίες, ανεργία, φτηνή και ευάλωτη εργασία, τρένα που δε περνούν στην ώρα τους, υποβάθμιση του εθνικού συστήματος υγείας. Αλλά σημαίνουν επιπλέον περιφρόνηση προς την εργατική τάξη, τη ζωή και κουλτούρα της, την εμπειρία της, καθώς θεωρείται συλλήβδην οπισθοδρομική, συντηρητική ή/και ρατσιστική. Όταν γη, άνθρωποι και εργασία, καθίστανται φτηνά εμπορεύματα, το να εμφανίζονται λαμπροί χορτάτοι και ασφαλείς άνθρωποι όπως ο Μπέγκαμ ή/και αστέρες της «αριστεράς» όπως ο Βαρουφάκης, να φωνάζουν για τους κινδύνους ενός BREXIT, τόσο πείθεται αυτός ο κόσμος ότι πρέπει να φωνάξει «Έξω» και «Όχι» στην ΕΕ, παρά το γεγονός ότι αδυνατούν να απαντήσουν στο ερώτημα «Μέσα και Ναι, σε ποιόν δρόμο;».

Είναι αλήθεια ότι για πρώτη φορά αυτός ο κόσμος, ένιωσε πως με την ψήφο υπέρ του BREXIT, έπαψε να είναι αόρατος και τουλάχιστον ταρακούνησε ένα κόσμο που όλο και περισσότερο όχι απλά δεν τον περιέχει, αλλά ρητά τον αποκλείει.

Τι θα γίνει όμως τελικά με το BREXIT;

Δεν έχει μικρή σημασία να δούμε πριν από όλα **τι ΔΕΝ έγινε** με την ψήφο υπέρ του BREXIT.

- Λίγο πριν το δημοψήφισμα του 2016, με επίσημη παρέμβασή τους ΟΟΣΑ, ΕΕ και ΔΝΤ, είχαν προβλέψει ότι στην περίπτωση ακόμη και της ψήφου υπέρ της BREXIT, η Βρετανία θα έμπαινε σε μια δίνη κρίσης βαθύτερης από αυτήν του 2008.
- Ένα μήνα πριν στηθούν οι κάλπες, «μελέτη» του Υπουργείου Οικονομικών, ανακοίνωνε με κάθε σοβαρότητα και επισημότητα ότι και μόνο με εκλογικό αποτέλεσμα υπέρ του

BREXIT, το ΑΕΠ θα έπεφτε από 3,6 έως 6% και η ανεργία θα αυξανόταν κατά 820.000 ανθρώπους.

- Ο πολύς G. Osborne, έβγαζε και αυτός μια εκτίμηση από την κοιλιά του, ότι ακόμη 500.000 άνθρωποι θα έμπαιναν στις λίστες των ανέργων.

Τι έγινε δύο χρόνια μετά από αυτές τις δραματικές προειδοποιήσεις;

Τίποτα απολύτως!

Η Βρετανική οικονομία έκλεισε με 2,7% άνοδο το 2017 (αμέσως μετά δηλαδή), ενώ ανοδικά κινήθηκε και το 2018, με τους γνωστούς βέβαια χαμηλούς ρυθμούς αναμικτής καπιταλιστικής ανάπτυξης παγκόσμια και ακόμη πιο χαμηλούς στην ευρωζώνη και την ΕΕ.

Η ανεργία είχε συνακόλουθα μια οριακή πτώση, ενώ οι βιομηχανικές επενδύσεις στη χώρα αυξήθηκαν και δεν μειώθηκαν, αλλά και οι εξαγωγές είχαν τη μεγαλύτερη άνοδο μεταξύ των χωρών του G7 στο ίδιο διάστημα. Τα σενάρια καταστροφής, αποσκοπούσαν και αποσκοπούν απλά στην τρομοκράτηση και βέβαια στην καταστροφή του BREXIT. Τα σενάρια αυτά έχουν πολλαπλασιαστεί έναντι της καταληκτικής ημερομηνίας για συντεταγμένη αποχώρηση (29 Μαρτίου).

Η ζωή των εργαζομένων και των ανέργων, βελτιώθηκε μετά την ψήφο υπέρ του BREXIT; Η ερώτηση είναι ρητορική, ειρωνική από μεριάς των υποστηρικτών της ΕΕ, είναι όμως και πραγματική.

Το BREXIT έδειξε πως η ρήξη με την ΕΕ, είναι σαφώς εφικτή, χωρίς να έρθει κάποιος Αρμαγεδδών. Αυτό απαντά και στο ερώτημα της Ελλάδας του καλοκαιριού του 2015 και της υποταγής του ΣΥΡΙΖΑ στην ΕΕ και τους δανειστές με αγνόηση του ΟΧΙ.

Στη Βρετανία το BREXIT και η ρήξη με την ΕΕ, δεν έφερε κάποια καταστροφή, ενώ στην Ελλάδα η μισή ψευδορήξη με την ΕΕ έφερε απλά τα capital controls με την πρωτοβουλία στα χέρια του αντιπάλου και πολύ περισσότερο η **επιλογή της ΜΗ ρήξης** έφερε το Τρίτο Μνημόνιο και την απογοήτευση.

Το BREXIT και η έξοδος γενικά μιας χώρας από την ΕΕ, δεν αποτελεί την αυτόματη λύση, αλλά μια **ζωτική προϋπόθεση λύσης**, δηλαδή εισόδου σε ένα άλλο δρόμο, όπου το ζητούμενο θα είναι η δουλειά για όλους με πλήρη δικαιώματα, η αξιοπρεπής ζωή σε ένα αλληλέγγυο κοινωνικό περιβάλλον, η δημοκρατία και λαϊκή κυριαρχία.

Η έξοδος είναι η αναγκαία, αλλά όχι ικανή προϋπόθεση για ένα αντικαπιταλιστικό δρόμο, ενάντια και έξω από τους νόμους και τους οργανισμούς του κεφαλαίου. Είναι μια επιλογή ρήξης που συμβάλει στην ωρίμανση των προϋποθέσεων για ρήξη με το αστικό πλαίσιο και την κεφαλαιοκρατική εξουσία γενικά, σε σοσιαλιστική, κομμουνιστική κατεύθυνση. Είναι ένας δρόμος διεθνιστικός, συνεργασίας των λαών, στην Ευρώπη, στη Μεσόγειο και γενικότερα, που αλυσιδωτά μπορεί να ακολουθηθεί και επιβληθεί.

Το «έξω» από την ΕΕ και το καπιταλιστικό πλαίσιο, αφήνει ενεργή την ελπίδα, ακόμη και όταν δεν είναι επαρκής η προετοιμασία για το «μέσα» σε ένα άλλο δρόμο. Αντίθετα, η παραμονή στο σφαγείο της ΕΕ, είναι απόφαση αργού θανάτου, χωρίς καμία ελπίδα.

Δυστυχώς η συντριπτική πλειοψηφία της αριστεράς, ακόμη και αν συχνά ονομάζεται κομμουνιστική ή αντικαπιταλιστική, είδε στην καπιταλιστική ολοκλήρωση της ΕΕ, την πρόοδο και τον εξανθρωπισμό του καπιταλισμού ή έστω σε μια πιο «πολιτικά ορθή» ερμηνεία, την «εν δυνάμει» διεθνοποίηση και άρνηση του αστικού εθνικισμού.

Οι θεωρήσεις αυτές απέτυχαν παταγωδώς. Κοντά μισό αιώνα από τότε που το Γαλλικό Κομμουνιστικό Κόμμα αναζητούσε την προγραμματική βάση κυβέρνησης με το Σοσιαλιστικό Κόμμα, αποδεχόμενο τη ρητή απαίτηση του δεύτερου για στήριξη της ευρωπαϊκής ενοποίησης και 16 χρόνια από τότε που στη Φλωρεντία της Ιταλίας η ευρωπαϊκή αριστερά ορκιζόταν πως «μια άλλη Ευρώπη είναι εφικτή», σήμερα στις δύο αυτές χώρες κάνει πάρτι η ακροδεξιά με Λεπέν και Σαλβίνι.

Η φανταστική «ευρωπαϊκή εργατική τάξη» ως δήθεν ενιαίο υποκείμενο που θα σχηματιζόταν στο πλαίσιο της ΕΕ, με δυνατότητες μετασχηματισμού της, δεν υπήρξε και δε θα υπάρξει ποτέ ως τέτοια μέσω της ΕΕ. Αντίθετα, η ΕΕ, ως συνασπισμένη πολιτική, οικονομική (τώρα και στρατιωτική) ένωση του κεφαλαίου, αποτέλεσε και αποτελεί ακριβώς την **ακύρωση αυτών των δυνατοτήτων**, ενώ παράλληλα κατακερματίζει τις εργατικές τάξεις με την προώθηση της ελαστικής εργασίας και την επίθεση στις συλλογικές εκφράσεις της. Μεταφέρει το πεδίο από τη “διαπραγμάτευση” της σχέσης μισθών/κερδών σε αυτό του “ανταγωνισμού” των κεφαλαίων, επιδιώκοντας την πλήρη ηγεμόνευσή της επί του κόσμου της εργασίας. Η ΕΕ δεν ασκεί απλώς «νεοφιλελεύθερες» πολιτικές που δυνητικά μέσω άλλων κυβερνήσεων ή και «ευρωπαϊκής ομοσπονδιακής διακυβέρνησης» μπορούν να αλλάξουν, όπως αφελώς προτείνει και πάλι ο Βαρουφάκης, αλλά αποτελεί ακριβώς την **συνεκτική οργάνωση του αμερικάνικου νεοφιλελεύθερου υποδείγματος** στο πεδίο της Ευρώπης. Εξ αρχής και οργανικά.

Η ΕΕ ήταν και είναι πάντα αντιδραστική, ακριβώς γιατί **διαστρέφει** σε όφελος των πολυεθνικών και των καπιταλιστικών κερδών και με συντριβή των εργατικών τάξεων, τις δυνατότητες και τάσεις διεθνοποίησης της οικονομικής και κοινωνικής ζωής. Για αυτό ακριβώς το πλαίσιο της, με την αναγόρευση του «ανταγωνισμού» ως κεντρικής αξίας, αποδεικνύεται εξίσου ευεπίφορο στην ανάπτυξη εθνικιστικών, ρατσιστικών, φιλοπόλεμων και ακροδεξιών, μεταφασιστικών και νεοφασιστικών ρευμάτων. Η ΕΕ των δήθεν ανοιχτών συνόρων και της ελευθερίας κίνησης κεφαλαίων, εμπρευμάτων και αντεργατικών συνταγών, είναι η ίδια ΕΕ που πνίγει χιλιάδες προσφύγων στη Μεσόγειο, που σκοτώνει διαδηλωτές στη Γαλλία, που φακελώνει τους πάντες.

Υπάρχει ωστόσο μια **μεγάλη τομή** στην πορεία της από την αφετηρία της Συνθήκης της Ρώμης το 1957. Στην **πρώτη περίοδο**, οι προτεραιότητες για απομάκρυνση μιας νέας πολεμικής ανάφλεξης στην Ευρώπη, στερέωσης της Αμερικάνικης ηγεμονίας σε αυτήν και «άμυνας» απέναντι στο «υπαρκτό σοσιαλισμό», περνούσαν κυρίως μέσα από την αστική σταθεροποίηση των κρατών μελών της σε εθνικό επίπεδο, κατά βάση με παραλλαγές κευνσιανισμού και αντίστοιχου κοινωνικού συμβολαίου.

Μετά την μεγάλη κρίση του 70 και την εμφάνιση του νεοφιλελευθερισμού ως απάντηση, αλλά και την σταδιακή είσοδο στο στάδιο ενός ολοκληρωτικού καπιταλισμού, εκκινεί μια **δεύτερη** περίοδος. Είναι μια πορεία μετασχηματισμών στην ΕΟΚ (ΕΕ), που τελικά μεταφέρουν όλο και πιο δυναμικά κρίσιμες λειτουργίες **στο πεδίο των υπερεθνικών ρυθμίσεων και θεσμών**. Η κρίση του 2008 συντάραξε την Ευρωπαϊκή Ένωση, την έπληξε πολιτικά, την καθήλωσε οικονομικά, αλλά ταυτόχρονα επιτάχυνε και κλιμάκωσε την πορεία αντιδραστικών μετασχηματισμών με τη συγκρότηση της Οικονομικής Διακυβέρνησης, του Δημοσιονομικού Συμφώνου, του ESM, των μηχανισμών μόνιμης επιτήρησης και επιτροπείας όλων των χωρών, σαρώνοντας ταυτόχρονα “συμβόλαια” και καταχτήσεις μιας προηγούμενης εποχής.

Το οικοδόμημα της ΕΕ, στα μάτια των λαών της ορθώνεται πλέον απέναντί τους, όλο και πιο απροσπέλαστο, απόμακρο, εχθρικό και ανεξέλεγκτο, μη υποκείμενο στην παρέμβαση της ταξικής πάλης και κάθε είδους διεκδικήσεων.

Το ταξικό ένστικτο των λαϊκών στρωμάτων σε όλες τις χώρες της Ευρώπης, οδηγεί στη διαπίστωση πως η υπεράσπιση της λαϊκής κυριαρχίας σε κάθε χώρα, του δικαιώματος οι λαοί να καθορίζουν την τύχη τους και να μετέχουν της πορείας τους, αποτελεί καθοριστικό πεδίο ταξικής διαπάλης.

Η τάση αυτή είναι αναπτυσσόμενη, έστω ανισόμετρα και αποτελεί αποπροσανατολισμό ή/και προσβολή να περιγράφεται με όρους «ευρωσκεπτικισμού» ή και «εθνικιστικής αναδίπλωσης». Αυτό αποτελεί ένα μεγάλο δώρο στην ακροδεξιά και δίνει φτερά στα μαύρα πανιά της. Είναι τραγικό, αλλά είναι η ίδια εκείνη η ευρωπαϊκή, κοσμοπολίτικη και τρελαμένη με την «ανοιχτότητα» αριστερά, που πανικόβλητη πλέον από την άνοδο της ακροδεξιάς, τρέχει να την αντιγράψει αναπαράγοντας τη ρητορική της «εθνικής κυριαρχίας» ή των «μέτρων κατά της ανεξέλεγκτης μετανάστευσης», με κορυφαία παραδείγματα του Μελανσόν στη Γαλλία και της Βάγκενετ στη Γερμανία. Η άλλη όψη του ίδιου (ευρωπαϊκού) νομίσματος.

Μας αξίζει κάτι καλύτερο...